

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY
NA LATA 2018-2020
SPRAWOZDANIE ZA ROK 2019**

WPROWADZENIE

Niniejsze sprawozdanie obrazuje działania gminy Wyszków w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w roku 2019 - w odniesieniu do Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018-2020.

W gminie Wyszków podejmowanych jest szereg działań na rzecz dziecka i rodziny. Nadal jednak występują problemy i negatywne zjawiska społeczne, które w sposób pośredni bądź bezpośredni oddziałują na rodzinę. Rodziny borykają się z wieloma problemami, które prowadzą do powstawania trudnych sytuacji życiowych, z którymi nie są w stanie sobie poradzić wykorzystując własne środki, zasoby, uprawnienia i możliwości.

Prezentowane poniżej sprawozdanie obrazuje działania podejmowane w ramach wszechstronnej pracy z rodziną, której celem było wsparcie oraz ukazanie właściwych kierunków w wypełnianiu funkcji rodzicielskich.

Współpraca wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzinami polegała na podjęciu działań względem rodziny na jak najwcześniejszym etapie, tak by nie dopuścić do ich eskalacji, której konsekwencją może być umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej.

I. CELE PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY I ICH REALIZACJA

Celem głównym programu było:

Tworzenie systemu wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, poprzez zintegrowane i spójne działanie na rzecz dziecka i rodziny w gminie Wyszków w zakresie wzmocnienia roli i funkcji rodziny będącej naturalnym środowiskiem rozwoju dziecka.

Cel główny był realizowany poprzez następujące cele szczegółowe:

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.
2. Rozwój konsultacji i poradnictwa rodzinnego oraz pomocy prawnej w zakresie prawa rodzinnego.
3. Rozwój usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych.
4. Działania edukacyjne skierowane do dzieci, młodzieży i rodziców w tym promowanie właściwych postaw rodzicielskich poprzez uczestnictwo rodzin w projektach do nich

kierowanych.

5. Rozwój placówek wsparcia dziennego.
6. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych i monitorowanie środowisk rodzinnych przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji.
7. Stwarzanie rodzinom możliwości w organizowaniu grup wsparcia, samopomocowych mających na celu wymianę doświadczeń oraz zapobieganie izolacji.
8. Współpraca z osobami, instytucjami i organizacjami pracującymi z dziećmi i rodzicami.
9. Podejmowanie wszechstronnych działań w kierunku powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

Działania Ośrodka Pomocy Społecznej w odniesieniu do realizacji powyższych celów przebiegały w następujący sposób:

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.

Istotą prawidłowego funkcjonowania rodziny jest spójność, harmonia oraz realizacja podstawowych jej funkcji. W sytuacji, gdy rodzina nie jest w stanie wypełniać swoich funkcji dochodzi do procesu jej dysfunkcyjności, który może przebiegać na poziomie napięć, konfliktów, deprivacji potrzeb, zaniedbań opiekuńczo-wychowawczych, rozpadu, rozbicia oraz patologii zachowań. Z dostępnych analiz wynika, że rodziny dysfunkcyjne są środowiskami wieloprotblemowymi. Rodziny te nie wywiązują się w pełni z obowiązków wobec własnych dzieci, tym samym, nie spełniają oczekiwań swoich członków oraz społeczeństwa. W związku z powyższym zachodzi konieczność szerokiego i spójnego oddziaływania na poszczególnych jej członków. W celu zapewnienia dzieciom właściwych warunków rozwojowych, a także wzmocnienia funkcji wychowawczych rodziców, na terenie Gminy Wyszaków dostępna jest szeroka oferta pomocowa. W 2019 roku rodziny miały możliwość skorzystania za pośrednictwem Ośrodka Pomocy Społecznej ze wsparcia finansowego, pomocy asystenta rodziny, uczestnictwa w placówkach wsparcia dziennego, świetlic socjoterapeutycznych, poradni Psychologiczno-Pedagogicznych lub specjalistycznych, organizacji działających na rzecz osób uzależnionych a także organizacji pracujących z ofiarami przemocy.

Pracownicy socjalni OPS w Wyszakowie systematycznie rozeznawali środowisko lokalne i rodzinne diagnozując potrzeby społeczne rodzin, ich funkcjonowanie w środowisku lokalnym, rozwijanie lub wzmocnianie ich aktywności i samodzielności życiowej. Trafnie postawiona diagnoza jest niezbędna do podjęcia decyzji objęcia rodziny właściwą formą pomocy, mającą na celu zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.

Pracownicy socjalni udzielali pomocy w formie świadczeń pieniężnych, niepieniężnych i pracy socjalnej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialno-bytowej. Wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej w Wyszku w 2019r. zostało objętych 1 220 rodzin.

Rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialno-bytowej udzielono wsparcia w formie pomocy materialnej i rzeczowej, w tym objęto dzieci pomocą w formie dożywiania.

Poniższa tabela obrazuje pomoc w formie dożywiania skierowaną do dzieci w 2019 r.

Lp.	Rodzaj świadczenia	Ilość środowisk	Kwota w zł.
1.	Świadczenia z programu „Posiłek w szkole i w domu” dożywianie:		
	1. dzieci ogółem objęte dożywianiem	329 dzieci/223.rodzin	105 532,00 zł
	2. posiłki (bez decyzji)	10 dzieci	7 266,00 zł
2.	Posiłki (poza programem – ponad 150% kryterium dochodowego)	107 dzieci/67 rodzin	66 314,00 zł

Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszku podejmuje różnorodne działania na rzecz wspierania funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży oraz form organizowania czasu wolnego, służące umacnianiu więzi rodzinnych. Bezpłatne kolonie, obozy oraz stacjonarne formy wypoczynku letniego czy zimowego zabezpieczają rodziny w trudnej sytuacji finansowej. Wypoczynek letni to forma pomocy, która była skierowana do dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, wielopokoleniowych, niepełnych i wielodzietnych.

Ogółem z wypoczynku skorzystało dzieci	41
- ze środków własnych gminy	6
- we współpracy z PCPR	10
- we współpracy z PCK	25

Z różnych form wsparcia z OPS w 2019 r. łącznie skorzystało 1220 środowisk w tym z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych - 157 rodzin, w tym: rodziny wielodzietne – 27

Ważnym i stale rozwijającym się działaniem kierowanym przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszku do rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialno-bytowej jest pośrednictwo w przekazywaniu używanej odzieży, obuwia, sprzętu rehabilitacyjnego, mebli, sprzętów gospodarstwa domowego, RTV, AGD itp. Ośrodek współpracował w tym zakresie zarówno z firmami, instytucjami, stowarzyszeniami, jak również indywidualnymi

mieszkańcami Wyszkowa.

2. Rozwój konsultacji i poradnictwa specjalistycznego oraz pomocy prawnej w zakresie prawa rodzinnego oraz dostęp do terapii i mediacji rodzinnych.

W ramach prowadzonego Punktu Informacji Obywatelskiej rodziny mogły korzystać z bezpłatnych porad prawnych w tym z zakresu prawa rodzinnego, konsultacji psychologicznych, poradnictwa ze strony pracownika socjalnego oraz poradnictwa dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi.

Dostęp do poradnictwa specjalistycznego tj. bezpłatnych konsultacji psychologicznych, pedagogicznych, prawnych dla rodzin doświadczających trudności opiekuńczo-wychowawczych oraz rodzin w kryzysie jest stale poszerzany.

W ramach tego działania w 2019 r.

- z pomocy prawnej skorzystało 197 rodzin,
- z konsultacji psychologicznych skorzystało 101 rodzin,
- z poradnictwa pracownika socjalnego skorzystało 1220 rodzin
- z poradnictwa wolontariusza skorzystało 15 rodzin

Ponadto pracownicy socjalni dysponując bazą adresową, informowali o możliwościach uzyskania poradnictwa specjalistycznego w innych placówkach.

W Punkcie Informacji Obywatelskiej pełni dyżur wolontariuszka, która pomaga rodzicom dzieci niepełnosprawnych m.in. w założeniu subkonta, pozyskiwaniu niezbędnych informacji dotyczących terapii i rehabilitacji.

1. Rozwój usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych.

W szczególnych sytuacjach życiowych rodziny mogą skorzystać z usług opiekuńczych i specjalistycznych.

W ramach zadań zleconych Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszkanie prowadził specjalistyczne usługi opiekuńcze. Pomoc w tej formie została skierowana do osób z zaburzeniami psychicznymi, osób chorych psychicznie, osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz osób z autyzmem. Z tej formy wsparcia w 2019r. skorzystało - **30 osób** w tym:

- **3** osoby z chorobą psychiczną
- **16** osób z niepełnosprawnością intelektualną
- **11** osób z autyzmem

w tym: **12** osób pełnoletnich i **18** dzieci

1. Działania edukacyjne skierowane do dzieci, młodzieży i rodziców w tym

promowanie właściwych postaw rodzicielskich poprzez uczestnictwo rodzin w projektach do nich kierowanych.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszkanie wraz z DDP „SENIOR” podejmował wiele inicjatyw mających na celu wspieranie działań edukacyjnych skierowanych do dzieci, młodzieży i rodziców. Celem tych działań było kultywowanie tradycji, wspólna zabawa międzypokoleniowa, edukacja poprzez zabawę. DDP Senior współorganizował obchody Dnia Babci i Dziadka w WOK „Hutnik”, podczas którego wystąpiły dzieci z Przedszkola nr 2 oraz seniorki z grupy „Domino” w scenie edukacyjnej, ostrzegającej przed złodziejami. Występy oglądało około 220 osób.

Również z okazji Dnia Babci i Dziadka Seniorów z DDP odwiedziły dzieci ze świetlicy „Słoneczna”, które przygotowały program artystyczny z okazji ich święta oraz wręczyły własnoręcznie przygotowane laurki. Seniorzy systematycznie już współpracują z Przedszkolem nr 7. Uczestnicy DDP wzięli udział w kilku spotkaniach pod hasłem „Czym babcia z dziadkiem bawili się jak byli mali”.

W marcu w WOK HUTNIK został zorganizowany koncert z okazji Dnia Kobiet. Dla wyszkowskich senierek wystąpiła młodzież ze Szkoły Podstawowej nr 4 w Wyszkanie oraz Panowie z wyszkowskich grup senioralnych (koncert oglądało około 260 osób).

W ramach kultywowania tradycji Wielkanocnych odbyły się międzypokoleniowe warsztaty robienia palm w przedszkolu w Leszczycie Starym.

W ramach kultywowania tradycji z okazji Dnia Niepodległości seniorzy odwiedzili Szkołę Podstawową nr 1 celem międzypokoleniowych warsztatów robienia kotylionów na Święto Niepodległości.

Tradycję Bożonarodzeniową wsparły Międzypokoleniowe warsztaty wypiekania i zdobienia pierników razem z dziećmi ze Szkoły Podstawowej nr 1 w Wyszkanie.

2. Rozwój placówek wsparcia dziennego.

Kolejnym zadaniem mającym na celu wsparcie rodziny, było objęcie opieką i wychowaniem dziecka w placówkach wsparcia dziennego. Placówka wsparcia dziennego może być prowadzona w formie: opiekuńczej, w tym koła zainteresowań, świetlice, kluby i ogniska wychowawcze specjalistycznej pracy podwórkowej prowadzonej przez wychowawcę

Działające na terenie gminy Wyszaków placówki wsparcia dziennego prezentują bogatą ofertę dla dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym. Mając na względzie jak ważnym elementem jest propagowanie idei tworzenia oraz rozwoju już istniejących ośrodków wsparcia dziennego, kontynuowane były działania w placówkach wsparcia dziennego. Systematycznie poszerzany był program świetlic o nowe atrakcyjne formy spędzania czasu

wolnego dzieci i młodzieży. W czasie realizacji Gminnego Programu, Świetlica Środowiskowa TPD przy Parafii Św. Wojciecha dysponowała 25 miejscami. Przeciętnie w zajęciach uczestniczyło 18 dzieci.

Świetlica Socjoterapeutyczna „Słoneczna” w Wyszku dysponowała 40 miejscami, przeciętnie w zajęciach uczestniczyło 19 dzieci.

Ponadto w strukturach Ośrodka Pomocy Społecznej funkcjonuje Świetlica Środowiskowa w Skuszewie, która jest miejscem spotkań dzieci, młodzieży, osób dorosłych i seniorów. Do świetlicy w 2019r. uczęszczało średnio 16 dzieci i młodzieży. Do wszystkich świetlic w roku 2019 uczęszczało średnio 53 dzieci.

3. Zapobieganie powstawania sytuacji kryzysowych i monitorowanie środowisk rodzinnych przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji.

Pracownicy socjalni na bieżąco monitorowali sytuację dzieci w rodzinach zagrożonych kryzysem oraz podejmowali działania w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym. W tym celu występowali do Sądu z wnioskami o wgląd w sytuację rodziny. Pracownicy socjalni kierując się dobrem małoletnich dzieci skierowali 12 wniosków do Sądu Rejonowego w Wyszku o wgląd w sytuację rodziny.

Ponadto pracownicy socjalni cyklicznie uczestniczyli w spotkaniach inicjowanych przez Dyrektora OPS, jak również inne instytucje w tym m.in. PCPR w Wyszku, Sąd Rodzinny – Zespół Służby Kuratorskiej. Spotkania te miały na celu wymianę informacji i zacieśnienie współpracy oraz wypracowanie kompleksowej pomocy interdyscyplinarnej.

Ważnym działaniem na rzecz rodziny będącej w kryzysie było zapewnienie schronienia dla rodzin znajdujących się w kryzysie w Ośrodku Interwencji Kryzysowej znajdującym się w Hostelu „Monar” przy ul. Komunalnej w Wyszku. Z tej formy wsparcia w 2019 r. skorzystały 2 rodziny.

W 2019 r. do Przewodniczącej Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło łącznie 115 Niebieskich Kart”, z tego wszczęto 115 procedur. Pracownicy socjalni uczestniczyli w pracach grup roboczych związanych z procedurą Niebieskie Karty powołanych do rozwiązywania istniejących problemów, monitorowali sytuację rodzin, pomagali w rozwiązywaniu bieżących trudności.

Asystent rodziny przydzielany był do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, które nie potrafiły poradzić sobie w przezwycięzeniu trudnej sytuacji w jakiej się znalazły, wykorzystując swoje własne zasoby.

4. Stwarzanie rodzinom możliwości w organizowaniu grup wsparcia, samopomocowych mających na celu wymianę doświadczeń oraz zapobieganie izolacji.

Funkcjonujący w strukturach Ośrodka Pomocy Społecznej w Wyszkanie Klub Integracji Społecznej działał na rzecz zwiększenia efektywności rozwiązywania problemów społecznych oraz wspólnego przezwyciężania trudności przez osoby borykające się z podobnymi problemami. KIS podejmował działania wspierające ideę pomagania sobie, poprzez pomaganie innym. Idee samopomocy realizuje się w bardzo wielu przypadkach: sytuacje losowe takie jak np. niepełnosprawność, choroba, trudna sytuacja rodziny, ale też samotne wychowanie dziecka czy bezrobocie. Cele grup samopomocowych skierowane są głównie na działania jej członków, a nie na osoby z zewnątrz; jest to element odróżniający grupy od innych form zaangażowania obywatelskiego. Samopomoc to wszystkie działania ludzi, które są ukierunkowane na radzenie sobie z problemami różnego rodzaju w oparciu o własne doświadczenia i doświadczenia innych. Grup samopomocowych nie prowadzą osoby udzielające na co dzień profesjonalnej pomocy. Czasem zdarza się jednak, że na spotkanie grupy zapraszani są eksperci w danej dziedzinie.

Grupa dla rodziców dzieci autystycznych

W ramach KIS w 2019r. funkcjonowała grupa samopomocową, którą stanowiło 10 matek dzieci autystycznych. Spotkania odbywały się w OPS raz w miesiącu i trwały około 2 godz. Grupa działała na zasadzie dobrowolnego udziału z możliwością odstąpienia i była otwarta na nowe osoby. Podczas spotkań każda z matek mogła omówić swój konkretny problem, podzielić się swoimi spostrzeżeniami, radościami, trudnościami jakie dotyczyły jej w życiu codziennym. Podstawowym założeniem grupy była: akceptacja niepełnosprawności, radzenie sobie ze stresem, dzielenie się doświadczeniami z bycia rodzicem dziecka autystycznego. Grupa pozwalała zmniejszyć wątpliwości rodziców, pozwalała łatwiej zaakceptować ich trudną sytuację. Uczestniczki grupy to współzałożycielki Stowarzyszenia „Bądźmy w kontakcie”.

Współpraca z osobami, instytucjami i organizacjami pracującymi z dziećmi i rodzicami.

Działania Ośrodka Pomocy Społecznej w Wyszkanie z zakresu wsparcia rodziny były realizowane we współpracy z osobami, instytucjami i organizacjami pracującymi na rzecz dziecka i rodziny. Efektem zacieśnionej współpracy było organizowanie wielu przedsięwzięć i wielu inicjatyw.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszkanie we współpracy ze Stowarzyszeniem „Promenada” od 2008 r. realizuje program stypendialny „Talenty Wyszkania”, który skierowany jest do zdolnej, dobrze uczącej się młodzieży znajdującej się w trudnej sytuacji materialnej. W roku szkolnym 2019/2020r. przyznano 14 stypendiów po 100 zł miesięcznie przez okres 10 miesięcy roku szkolnego. Na realizację programu przeznaczono 14 000zł,

z czego 5 000zł przekazała Fundacja Batorego. Pozostała kwota pochodzi z darowizn od indywidualnych sponsorów oraz z zabawy fantowej i innych zbiórek, organizowanych przez Stowarzyszenie Promenada i Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszkwowie.

Ważnym partnerem Ośrodka Pomocy Społecznej przy realizacji działań i inicjatyw było Stowarzyszenie „Monar” Wyszków. Stowarzyszenie chętnie użyczało terenu do organizowania wielu wydarzeń skierowanych do dzieci i ich rodzin.

Zabezpieczając potrzeby gminy w zakresie osób bezdomnych, OPS od 2009 r. ma podpisane porozumienie o współpracy z Mazowieckim Centrum Pomocy Bliźniemu „MONAR - MARKOT” w Czernicach Borowych, gdzie zagwarantowane są miejsca dla mieszkańców Gminy Wyszków z odpłatnością za pobyt i wyżywienie. Jedna osoba przebywała w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi. W 2019 r. z usług tej placówki skorzystało 17 osób.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszkwowie był animatorem, koordynatorem oraz partnerem wydarzeń skierowanych do społeczności lokalnej. Wydarzenia te miały na celu integrację, edukację i pobudzanie do działania społeczności lokalnej i organizowane były w ramach pracy Ośrodka Pomocy Społecznej w Wyszkwowie, Domu Dziennego Pobytu „Senior” i Świetlicy Środowiskowej w Skuszewie.

Ważniejsze cykliczne inicjatywy organizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej to:

Ważniejsze inicjatywy współorganizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszkwowie to:

- styczeń 2019 r. zabawa karnawałowa w Restauracji „Baśniowa”
- maj 2019 r. uroczyste Obchody „Dnia Matki” w Ośrodku Pomocy Społecznej,
- grudzień 2019 r. spotkanie wigilijne dla dzieci i rodziców w Restauracji „Baśniowa”,
- grudzień 2019 r. spotkanie wigilijne dla osób samotnych w parafii św. Idziego.

Dzięki ofiarności Państwa Kowalewskich, właścicieli Restauracji „Baśniowa” corocznie organizowany jest Bal Karnawałowy. Właściciele zapewniają salę oraz poczęstunek dla zgromadzonych gości. W 2019 roku w balu „Baw się razem z nami” uczestniczyło ok. 100 dzieci. W organizację balu włączyli się również wolontariusze z Centrum Edukacji Zawodowej i Ustawicznej „Kopernik”. Podczas kilkugodzinnej zabawy uczestnicy brali udział w wielu zaproponowanych przez organizatorów zabawach i konkursach. Bezpłatny przewóz dzieci i rodziców zapewnił Pan Michał Potęga.

Po raz dziewiąty Burmistrz Wyszkowa oraz Ośrodek Pomocy Społecznej zorganizował uroczyste obchody Dnia Matki. Zostało zaproszonych 14 matek – pielęgniarek, które otrzymały listy gratulacyjne, słodkie upominki i kwiaty.

Stowarzyszenie „Klub Przyjaciół Wyszkowa” we współpracy z młodzieżą Centrum

Edukacji Zawodowej i Ustawicznej „Kopernik” w dniach 29-30.11.2019 r. przeprowadziło zbiórkę żywności na terenie sklepów Społem oraz Biedronka. W pomoc osobom potrzebującym włączyło się również Stowarzyszenie Monar – Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień w Wyszkanie, przekazując artykuły żywnościowe. Artykuły w postaci paczek zostały przekazane osobom i rodzinom najbardziej potrzebującym z gminy Wyszaków na wigilii zorganizowanej przez Stowarzyszenie Rodzin Katolickich oraz Ośrodek w Sanktuarium św. Idziego oraz wigilii w Restauracji „Baśniowa”.

Już 15 raz na zaproszenie Państwa Danuty i Krzysztofa Kowalewskich do restauracji Baśniowa odpowiedziały rodziny korzystające ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej w Wyszkanie. Jak co roku uroczystą kolacją dla 31 rodzin z dziećmi rozpoczęto od życzeń i przełamania się opłatkiem. Życzenia do zebranych skierowała Pani Danuta Kowalewska, w imieniu Burmistrza Wyszkania - Pani Anna Gołębiowska – Sekretarz Gminy Wyszaków i Pani Agnieszka Mróz – Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Wyszkanie. Świąteczną atmosferę i niepowtarzalny klimat spotkania stworzył zespół Gloriosa Trinita, śpiewając kolędy wspólnie z zebranymi. Na zakończenie uroczystości pojawił się Mikołaj, który przekazał paczki świąteczne dla wszystkich rodzin. Pan Paweł Trzciniński Prezes „POMELAC” oraz Pan Daniel Bogdan Prezes Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji, przekazali środki finansowe, z których zakupiono 79 zestawów czekoladowych z mikołajem i 118 dużych czekolad oraz 15 szt. bombonierek, którymi obdarowano dzieci – uczestniczące w wigilii. Bezpłatny przewóz dzieci i rodziców zapewnił Pan Michał Potęga.

W pomoc osobom potrzebującym włączyły się również osoby prywatne, które za pośrednictwem Ośrodka przekazały paczki dwóm rodzinom. Łącznie paczkami w 2019 roku zostało obdarowanych 140 rodzin (w 2018 r. – 285 rodzin).

Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszkanie nawiązał współpracę ze Stowarzyszeniem WIOSNA. Do projektu Szlachetna Paczka OPS w 2019r. wytypował 19 rodzin.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszkanie w 2019r. podejmował działania w społecznościach bloków komunalnych. Zaangażowanie pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej polegało na stałej współpracy w rozwiązywaniu pojawiających się problemów, a także wspieraniu streetworkerów pracujących na tych osiedlach. Mieszkańcy mobilizowani byli do wspólnej pracy na rzecz osiedla; porządkowania terenów zielonych, zakładania i uzupełniania istniejących już klombów i rabat kwiatowych. Efektem tych działań było I miejsce dla mieszkańców budynków przy ul. Gen. J. Sowińskiego 25 w konkursie „Moje Piękne Miasto 2019” - organizowanym corocznie w Wyszkanie przez Wyszkańskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego. II miejsce i nagrodę dla mieszkańców otrzymał budynek na ul. Na Skarpie 26. Dwa równorzędne II miejsca i nagrody dla mieszkańców

budynków przy ul. Łącznej 24 i Łącznej 30. W w/w konkursie przyznawane były również indywidualne nagrody w kategoriach ogródki i balkony.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszkanie włącza się również w akcje ogólnopolskie, które podnoszą świadomość społeczną oraz kierują wsparcie, najważniejsze z nich to:

- sprzątanie świata
- wyprawka dla najuboższych
- paczka dla najuboższych „Szlachetna Paczka”
- zbiórka żywności i inne

9. Podejmowanie wszechstronnych działań w kierunku powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

Pracownicy socjalni oraz asystenci rodziny uczestniczyli w posiedzeniach Zespołu do Spraw Okresowej Oceny Sytuacji Dziecka w sprawie wychowanków przebywających w pieczy zastępczej oraz Domu dla Dzieci w Wyszkanie. Celem spotkań było omówienie sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej instytucjonalnej oraz ich rodzin biologicznych.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszkanie mając na względzie dobro dzieci i rodziny w 2019 r. zatrudniał 3 asystentów rodziny (2,25 etatu). Asystenci rodziny opracowywali i realizowali plany pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikami socjalnymi. W przypadku dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej współpracowali z koordynatorem pieczy zastępczej, jak również z innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny.

Wydatki na wynagrodzenia asystentów rodziny w 2019 r. pochodziły ze środków resortowych i środków własnych gminy i stanowiły łączną kwotę – **96 234,90zł** tym:

- **17 172zł** środki resortowe na realizację *Programu asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej*,
- **79 062,90zł** środki własne Gminy.

Aby móc skutecznie pomagać, asystenci rodziny uzupełniali swoją wiedzę poprzez uczestnictwo w szkoleniach:

- „Współpraca asystenta rodziny z pracownikiem socjalnym”,
- „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie”.

II. ADRESACI PROGRAMU – GRUPY DOCELOWE

Odbiorcami programu były rodziny zamieszkujące gminę Wyszkanie, w szczególności

rodziny wykluczone lub zagrożone tym zjawiskiem oraz rodziny, które wymagały wsparcia ze strony profesjonalnych służb:

- rodziny niepełne,
- rodziny wielodzietne,
- rodziny z dzieckiem niepełnosprawnym,
- małoletnie matki,
- rodziny wychowujące dziecko w wieku 0-5 lat,
- rodziny zmagające się z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- rodziny przeżywające trudności związane ze stanem zdrowia dziecka,
- rodziny znajdujące się w sytuacjach kryzysowych i zagrożonych kryzysem, w których występują konflikty, uzależnienia, bezrobocie, ubóstwo i inne negatywne zjawiska zachodzące w rodzinach,
- rodziny dotknięte przemocą,
- rodziny naturalne w związku z umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej.

III. REALIZATORZY/PARTNERZY

W dotychczasową realizację programu zaangażowane były podmioty, które poprzez swoją pracę z dzieckiem, rodziną oraz środowiskiem lokalnym, tworzą we współpracy z Ośrodkiem Pomocy Społecznej lokalny system opieki nad dzieckiem i rodziną:

- Urząd Miejski w Wyszkowie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wyszkowie,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wyszkowie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wyszkowie,
- Powiatowy Urząd Pracy w Wyszkowie,
- Komenda Powiatowa Policji w Wyszkowie,
- Sąd Rejonowy w Wyszkowie, w tym Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej,
- Placówki Oświatowe,
- Placówki Wsparcia Dziennego,
- Zakłady Opieki Zdrowotnej, w tym Poradnia Leczenia Uzależnień w Wyszkowie,
- Dom dla Dzieci w Wyszkowie,
- Organizacje pozarządowe,
- Parafie i związki wyznaniowe.

IV. REALIZACJA POSTAWIONYCH CELÓW – ZADANIA

Celem głównym programu było stworzenie systemu wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, poprzez zintegrowane i spójne działania na rzecz dziecka i rodziny w gminie Wyszaków w zakresie wzmocnienia roli i funkcji rodziny będącej naturalnym środowiskiem rozwoju dziecka. Ośrodek Pomocy Społecznej był głównym realizatorem programu, który we współpracy z w/w podmiotami podejmował działania mające na celu pomoc rodzinom w wzmocnieniu lub odzyskiwaniu zdolności do właściwego wypełniania funkcji rodzicielskich oraz odpowiedniego pełnienia ról społecznych.

Realizacja postawionych celów przebiegała poprzez:

1. Rozeznanie środowiska lokalnego w formie diagnozowania potrzeb społecznych.
2. Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialno-bytowej, w tym objęcie dożywianiem wszystkich dzieci, które tego wymagały.
3. Organizowanie wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, wieloproblemowych.
4. Wspieranie rodzin zagrożonych kryzysem, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez pomoc asystenta rodziny i pracownika socjalnego.
5. Propagowanie idei tworzenia oraz rozwój już istniejących ośrodków wsparcia dziennego.
6. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego.
7. Wspieranie działań prowadzonych przez instytucje, organizacje społeczne i osoby fizyczne na rzecz pomocy dziecku i rodzinie.
8. Realizacja programów profilaktycznych z zakresu dysfunkcji rodziny.
9. Udział w szkoleniach, prelekcjach, konferencjach z zakresu problematyki rodzinnej dla pracowników socjalnych.
10. Rozwój usług dla rodzin z dziećmi z tym usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.
11. Organizowanie grup wsparcia i grup samopomocowych.
12. Poszerzanie dostępu do poradnictwa specjalistycznego, w tym zwiększanie bezpłatnych konsultacji psychologicznych, pedagogicznych, prawnych dla rodzin doświadczających trudności opiekuńczo-wychowawczych.
13. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka w rodzinie zagrożonej kryzysem.
14. Współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

15. Informowanie o możliwości i dostępie w uzyskiwaniu pomocy dla rodziców przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
16. Pozyskanie dotacji na realizację rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

W celu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych istnieje możliwość skorzystania z pomocy rodziny wspierającej (zgodnie z art. 29 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej). Rodzina wspierająca otrzymuje zwrot kosztów związanych z udzielaniem pomocy (art. 31 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej). W 2019 roku na terenie Gminy Wyszaków nie było potrzeby ustanawiania rodzin wspierających.

V. HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja programu odbywała się na zasadach współpracy z partnerami wyszczególnionymi w programie. Zadania były realizowane w sposób ciągły i systematyczny w ramach czasowych objętych programem.

VI. PRZEWIDYWANE EFEKTY I REZULTATY

1. Nastąpiła poprawa funkcjonowania społecznego dzieci, młodzieży i rodzin ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym.
2. Zwiększono dostępność rodzin do poradnictwa specjalistycznego.
3. Wzmocniono więzi rodzinne.
4. Wszystkie rodziny wymagające wsparcia ze strony asystenta rodziny taką pomocą zostały objęte.
5. Rodziny nabyły umiejętności i zdobyły wiedzę na temat właściwego rozwiązywania konfliktów emocjonalnych, wewnątrzrodzinnych oraz w odniesieniu do dzieci- nabyły one umiejętności właściwego rozwiązywania konfliktów w środowisku szkolnym i grupie rówieśniczej.
6. Nastąpiła integracja społeczności lokalnej i grup samopomocowych.
7. Wzrosły kompetencje i aktywność rodzin oraz ich poziom zaangażowania w życie społeczne.
8. Wzrosło zaangażowanie organizacji lokalnych w zakresie podejmowania działań środowiskowych.
9. Skuteczniej i efektywniej korzystano z istniejących zasobów.

VII. WSKAŹNIKI EWALUACJI PROGRAMU

Asystenci rodziny w 2019 r. swoim wsparciem objęli 42 rodziny, w których wychowywało się 58 dzieci. Liczba rodzin zobowiązanych przez Sąd do współpracy

z asystentem rodziny wyniosła 3.

W 2019 roku 15 rodzin zakończyło pracę z asystentem, w tym:

- w 11 przypadkach z uwagi na osiągnięcie wyznaczonych celów,
- w 3 środowiskach ze względu na zaprzestanie współpracy ze strony rodziny,
- w 1 rodzinie z powodu zmiany miejsca zamieszkania.

Z porad i konsultacji specjalistów skorzystało łącznie 1518 rodziny (pomoc prawna - 197 rodzin, konsultacje psychologiczne 101 rodzin, poradnictwo pracownika socjalnego - 1220 rodzin). Z uwagi na szeroką ofertę bezpłatnego poradnictwa można uznać, że potrzeby mieszkańców Wyszkowa w tym zakresie są zaspokojone.

Mimo wszechstronnych działań na rzecz dziecka i rodziny, jak również szeroko prowadzonej pracy socjalnej w 2019 r. z terenu miasta i gminy Wyszków w wyniku stwierdzenia nieprawidłowości opiekuńczo - wychowawczych w różnych formach pieczy zastępczej umieszczono 9 dzieci z 6 rodzin, w tym czasie do rodzin biologicznych nie powróciło żadne dziecko.

Koszt pobytu **43 dzieci** które w 2019r. przebywały w różnych formach pieczy zastępczej (Dom Dziecka, rodziny zastępcze) za które ponoszona była odpłatność 10%, 30% i 50% całkowitych kosztów utrzymania wyniósł **242 981,90 zł** - środki własne gminy.

VIII. POTRZEBY W ZAKRESIE WSPARCIA RODZIN

Na podstawie z art. 179 ust.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2019 r., poz. 1111) określono następujące potrzeby w zakresie wspierania rodziny:

Konieczny jest dalszy rozwój placówek wsparcia dziennego ze szczególnym wskazaniem na dzieci z osiedli zagrożonych wykluczeniem społecznym. Z analizy pracy placówek wsparcia dziennego wynika, iż zmniejsza się ilość dzieci uczęszczających do świetlic, nie maleje jednak liczba rodzin z dziećmi wymagających wsparcia.

Zatrudnienie asystentów rodziny stosownie do potrzeb środowisk wymagających wsparcia, dzięki temu wzrasta skuteczność oddziaływań profilaktycznych. Liczba rodzin pozostających pod opieką asystentów rodziny utrzymywała się przez ostatnie lata na podobnym poziomie. Podwyższanie kwalifikacji, poszerzanie wiedzy i umiejętności asystentów rodziny poprzez udział w szkoleniach, warsztatach przyczyni się do lepszej współpracy z rodzinami.

Z uwagi na specyfikę wykonywanej pracy, niezbędne jest również zapewnienie asystentom rodziny systematycznego wsparcia superwizora-psychologa, psychoterapeuty. Propagowanie wśród różnych grup zawodowych wiedzy z zakresu charakteru pracy asystentów rodzin. Mimo kilku lat funkcjonowania tej grupy zawodowej nadal obserwuje się

brak świadomości jej funkcji i roli w rodzinie. Dookreślenie zasad współpracy i sprawnej wymiany informacji pomiędzy Ośrodkiem Pomocy Społecznej a poszczególnymi instytucjami, i podmiotami zaangażowanymi w udzielanie wsparcia rodzinom.

Mając na uwadze dynamikę problemów z jakimi boryka się dzisiejsza rodzina konieczny jest systematyczny monitoring i ewaluacja jej potrzeb. Podejmowanie stosownych działań, będących odpowiedzią na potrzeby w zakresie realizacji zadania, przyczyni się do dalszego rozwoju systemu opieki nad dzieckiem i rodziną w gminie.

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Realizacja zadań programu była finansowana:

- ze środków własnych budżetu samorządu terytorialnego,
- ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł,
- z dotacji celowych z budżetu państwa,
- przez indywidualnych sponsorów.

MONITOROWANIE

Praca z rodziną zagrożoną kryzysem jest jednym z priorytetowych zadań Ośrodka Pomocy Społecznej. W sytuacjach, gdy zagrożone jest dobro dziecka pracownicy podejmują natychmiastową interwencję w środowisku zamieszkania rodziny. Ogromnie istotną rolę odgrywa tu współpraca wszystkich służb działających na rzecz rodziny. Ośrodek współdziała z policją, pracownikami służby zdrowia, pracownikami oświaty oraz kuratorami rodzinnymi. Ponadto pracownicy socjalni i asystenci posiłkują się różnymi placówkami i organizacjami pozarządowymi świadczącymi niezbędne porady i terapię. Najczęściej kierują takie osoby do Ośrodka Interwencji Kryzysowej.

W rodzinach, które pracowały z asystentem przygotowywany był plan pracy, a także nie rzadziej niż raz na pół roku, sporządzana była ocena sytuacji rodziny. Monitoring sytuacji poszczególnych środowisk i zachodzących w nich zmian prowadzono poprzez bezpośredni kontakt z rodziną. W przypadku dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej asystenci uczestniczyli w posiedzeniach zespołów do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka. Asystenci brali regularnie udział w spotkaniach grupy roboczej w związku z procedurą „Niebieskiej Karty”. W rodzinach, które nie zostały objęte wsparciem asystenta, praca na rzecz dzieci prowadzona była przez pracowników socjalnych w ramach pracy socjalnej, gdzie najczęściej występowały problemy: bezrobocie, uzależnienia, konflikty rodzinne oraz przemoc.

Agnieszka Mróz

Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej
w Wyszkanie

Niniejszy dokument został przygotowany przez:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszkanie